

M. A. CASTRÉNIN SEURAN TOIMINTAKERTOMUS 2020

YLEISTÄ

M. A. Castrénin seura luo yhteyksiä ja edistää vuorovaikutusta suomalaisten ja Venäjällä asuvien suomalais-ugrilaisia (uralilaisia) kieliä puhuvien kansojen kanssa, tekee tunnetuksi näiden kansojen kulttuuria Suomessa ja muualla maailmassa sekä tukee niiden kulttuuripyrkimyksiä ja oman kielen käyttöä ja kehittämistä nykyaikaisen viestinnän välineeksi. M. A. Castrénin seura toimii Mariankatu 7 A 5:ssä sijaitsevassa Alfred Kordelinin säätiön omistamassa, Tieteellisten seurain valtuuskunnalta yhdessä Suomalais-Ugri-laisen Seuran kanssa vuokratussa tilassa.

M. A. Castrénin seura täytti 30 vuotta 22.1.2020.

Juhlavuonna seuran toiminta keskittyi M. A. Castrénin seuran perustoiminnan ja strategian 2019–2023 toteuttamiseen. Omien projektien lisäksi seura delegoi opetus- ja kulttuuriministeriön *Suomalais-ugri-lainen kulttuuriyhteistyö Venäjän kanssa* -hakumenettelyn suomalaisille toimijoille vuodeksi 2020 suunnattuja projektikohtaisia valtionavustuksia. Toimintaa ja erityisesti tapahtumien järjestämistä rajoitti koko vuoden COVID-19-koronaviruspandemia, minkä johdosta mm. seuran vuosikokous jouduttiin siirtämään huhtikuusta elokuuhun ja syysyksi suunniteltu sukukansapäivä ja syntymäpäiväjuhla myöhäisempään ajankohtaan.

HALLITUS JA TOIMIHENKILÖT

Seuran hallitukseen ovat kuuluneet seuraavat jäsenet: amanuenssi **Anna-Mari Immonen** (Museovirasto), äidinkielenopettaja **Minna Inovaara**, MuT **Maari Kallberg** (pj.), kirjailija **Riina Katajavuori**, jatko-opiskelija **Tomi Koivunen** (Turun yliopisto), professori **Mika Lavento** (Helsingin yliopisto), toimittaja **Kirsikka Moring**, FT **Merja Salo** (Helsingin yliopisto, vpj.) ja tietoasiantuntija **Emilia Tuohimetsä** (Suomalaisen Kirjallisuuden Seura). Hallitus on kokoontunut kuusi kertaa, ja sen jäsenille on maksettu kokouspalkkiona 35 € ja puheenjohtajalle 100 € kokoukselta.

Seuran palveluksessa on ollut toiminnanjohtaja, FM **Marja Lappalainen**. Seuran taloutta on hoitanut kirjanpitäjä KLT **Leena Kähkönen** (Tilitoimisto Leena Kähkönen Oy). Marja Lappalainen on toiminut myös hallituksen sihteerinä. Varsinaisina tilintarkastajina ovat toimineet KTM **Manu-Pekka Laakso** ja tradenomi **Minna Kario** varahenkilöinä valt. tri **Laura Solanko** ja FM **Simo Kantele**.

M. A. CASTRÉNIN SEURA JA SUOMALAIS-UGRILAINEN TULEVAISUUS

– STRATEGIA 2019–2023

M. A. Castrénin seuran strategiassa määritellään asiat, jotka ovat seuralle tärkeitä, selkeyttävät toimintaa sekä tukevat sen työtä kohdealueiden, jäsenistön ja suuren yleisön tarpeisiin. Toimintasuunnitelmassa esitetyt konkreettiset tavoitteet ovat toteutuneet hyvin ja tukeneet siten seuran strategiaa. M. A. Castrénin seuran tavoitteena on jatkaa työtään moniosaavana, keskeisenä ja ripeänä toimijana sekä haluttuna yhteistyökumppanina suomalais-ugri-laisessa maailmassa.

JÄSENET

Seuraan on vuoden 2020 aikana liittynyt neljä uutta jäsentä. Seurassa oli vuoden lopussa 334 jäsentä, joista yhteisöjäseniä 10, ainaisjäseniä 107 ja ulkomaisia jäseniä 94. Vuosikokouksessa jäsenmaksuiksi päätettiin varsinaisilta jäseniltä 20 €, opiskelijoilta 10 €, yhteisöjäseniltä 100 €, ainaisjäseniltä 200 € ja ainaisyhteisöjäseniltä 1.000 €.

SUOMALAIS-UGRILAINEN KULTTUURIYHTEISTYÖ VENÄJÄN KANSSA

Seura sai toiminta- ja erityisavustuksen opetus- ja kulttuuriministeriön hakumenettelystä *Suomalais-ugrilainen kulttuuriyhteistyö Venäjän kanssa*. Yhteistyöhankkeet ovat käsittäneet kieleen, kulttuuriin ja kansalaisjärjestötoimintaan liittyviä ruohonjuuritason projekteja. Tasavertaisina kumppaneina on ollut sekä vanhoja että uusia toimijoita (ss. 5–7). COVID-19-pandemia peruutti joitakin hankkeita tai muutti niiden sisältöä, minkä vuoksi osa hankkeisiin myönnetystä määrärahasta jouduttiin palauttamaan opetus- ja kulttuuriministeriöön.

Vuoden 2021 hakua varten seura sai Venäjän suomalais-ugrilaisilta toimijoilta määräaikaan mennessä 42 yhteistyöhankkeiden ehdotusta. Seuraan tulleet lukuisat yhteydenotot ja varsinaisten hankkeiden ehdotusten – joissakin oli useampia konkreettisia projekteja – suuri määrä osoittaa, että suomalais-ugrilaisilla alueilla on paitsi kiinnostusta myös valmiuksia tehdä konkreettista hankeyhteistyötä myös poikkeusaikoina. Erityisesti näin saatu moraalinen tuki koetaan ensiarvoisen tärkeäksi ja kannustavaksi.

SUKUKANSAPÄIVÄT

Seuran oma sukukansapäivän tapahtuma jouduttiin siirtämään myöhempään ajankohtaan.

Seura kutsui koolle sukukansajärjestöjä ja koordinoi Suomessa pidettävien sukukansapäivien tapahtumia kokoamalla ne yhteistä FB-tapahtumaa varten. Tapahtumia, joista suuri osa oli poikkeusoloista johtuen virtuaalisia, järjestettiin runsaalla 10 paikkakunnilla yhteensä noin 25.

Sukukansapäiviä olivat järjestämässä mm. Hollolan Nuorisoseura, Kalevalaisten Naisten Liitto, Karjalan Sivistysseura, Kulttuurikeskus Laikku, Pohjois-Viena-seura, Rahvaan musiikin kerho, Suomi–Unkari Seura, Suomi–Venäjä-Seura ja Tuglas-seura paikallisosastoineen sekä Unkarin kulttuuri- ja tiedekeskus.

VIII SUOMALAIS-UGRILAISTEN KANSOJEN MAAILMANKONGRESSI 2020

siirrettiin vuoteen 2021. Uudelleenjärjestelyt aloitettiin loppuvuodesta 2020.

VUOSIKOKOUS

Vuosikokous pidettiin 27.8.2020 seuran toimistolla poikkeuksellisesti ilman perinteistä vuosikokoussitelmää ja -tarjoilua. Juhlavuoden kunniaksi valittiin uusia kunniajäseniä, jotka ovat konkreettisilla toimillaan erityisesti tukeneet seuran tehtäviä ja tarkoitusta: kulttuuriministeri emeritus **Nikolai Gavrilov** (Marin tasavalta), Äidinkielen opettajain liiton toiminnanjohtaja **Anne Helttunen**, kirjailija **Olli Heikkonen**, FM **Paula Kokkonen**, muusikko **Anneli Kont**, professori emeritus **Heikki Laitinen**, professori **Sirkka Saarinen**, kirjailija **Jouni Tossavainen** sekä äidinkielen ja kirjallisuuden lehtori **Tuula Uusi-Hallila**.

YHTEISTYÖTÄ JA MUITA KONTAKTEJA

Poikkeusoloista huolimatta seura on osallistunut useiden työryhmien ja toimikuntien työskentelyyn, mm. Suomi–Venäjä-Seuran sukukansatyöryhmään ja Ekla-säätiön hallitukseen. Kansainvälistä yhteistyötä tehtiin Suomalais-ugrilaisien kansojen konsultatiivisessa komiteassa ja Suomalais-Ugrilaisten Kirjallisuuksien Liitto AFULissa.

Seura on osallistunut erilaisiin verkostoitumis- ja koulutustilaisuuksiin. Seura on toiminut asiantuntijana ja kontaktien välittäjänä suunniteltaessa useita Suomessa ja Venäjällä järjestettyjä suomalais-ugrilaisiin kansoihin liittyviä tapahtumia.

Kotimaisten lähiseurojen, museoiden, kirjastojen, tutkimuskeskusten ja yliopistojen kanssa on toimittu niin ikään tiiviissä yhteistyössä. Yhteistyökumppanien määrä on kasvanut vuosi vuodelta etenkin sukukansapäivätapahtumien levittäytyessä ympäri Suomea.

Seura on jatkanut yhteistyötään virolaisten, unkarilaisten ja Venäjän alueella toimivien yhteisöjen, järjestöjen ja seurojen kanssa ja laajentanut entisestään suomalais-ugrilaista verkostoaan. Kolmikantayhteistyö erityisesti Suomessa toimivien Viro- ja Unkari -järjestöjen kanssa on jatkunut tuloksekkaana. Sukukansojen piiristä seuraa on lähestytty mitä erilaisimmin toivein, joihin on pyritty vastaamaan kohtuullisessa ajassa.

TIEDOTUS

Vuoden aikana on ilmestynyt neljä jäsentiedotetta. Seuran kotisivut (www.macastren.fi) ja sähköpostitiedotuslista ovat välittäneet tietoa suomalais-ugrilaisen maailman ajankohtaisista uutisista ja tapahtumista. Aktiiviseksi tiedotuskanavaksi ja kansainväliseksi kohtaamispaikaksi on muodostunut seuran Facebook-sivu.

Seura lainaa kiertonäyttelyitään ja muuta materiaalia sekä kouluille, yliopistoihin että yksityisille henkilöille. Seuralla on ollut ainutlaatuinen mahdollisuus saada kirjakokoelmiinsa myöntämänsä julkaisutuen ansiosta suomalais-ugrilaisilla kielillä julkaistua kirjallisuutta, jollaista ei muualla Suomen kirjastoissa ole. Myös audiovisuaalinen aineisto päivittyy jatkuvasti.

Toimisto on palvellut jäsenistöä, viranomaisia, tiedotusvälineitä, kouluja ym. tahoja materiaalinhankinnassa, vierailujen järjestämisessä ja tiedonvälityksessä sekä antanut asiantuntijalausuntoja uralilaisiin kansoihin liittyvissä kysymyksissä.

MUUT AVUSTUKSET JA LAHJOITUKSET

Seura hakee aktiivisesti avustuksia rahastoilta ja säätiöiltä tukeakseen valtionavustuksella tehtävää perustyötä ja yhteistyöhankkeita Venäjän suomalais-ugrilaisen kansojen kanssa. EKLA-säätiön myöntämä 1.800 €:n apuraha käytettiin marilaisen sarjakuvakirjan *Punaisen kaupungin sankarit* julkaisemiseen. Lisäksi seura sai jäseneltään **Martti Lehdeltä** 600 € seuran yleiseen toimintaan.

TALOUS

Opetus- ja kulttuuriministeriö myönsi seuralle seuraavat avustukset: 85.000 € toiminta-avustusta, 50.000 € erityis-avustusta käytettäväksi suomalais-ugrilaisiin yhteistyöhankkeisiin Venäjällä ja 75.000 € erityisavustusta delegoitavaksi suomalaisille toimijoille (yht. 210.000 €).

Jäsenmaksujen tuotto oli 2.405 €.

Verohallitus on nimennyt seuran vuodeksi 2018–2022 sellaiseksi yhdistykseksi, jolle tehdyn vähintään 850 €:n ja enintään 50.000 €:n suuruisen rahalahjoituksen lahjoittava yhteisö saa vähentää tulostaan verotuksessa.

Tarkemmat tiedot ovat esillä tuloslaskelmassa ja taseessa.

M. A. Castrénin seura lukuina

Asiakaspalvelukontaktit Suomessa

Vierailut toimistolla		100 hlöä
Omat tapahtumat ja tilaisuudet	1 kpl	13 hlöä
Yhteistyötapahtumat ja -tilaisuudet	0 kpl	
Yhteensä	1 kpl	113 hlöä

Hankkeiden lukumäärä

Yhteistyöhankkeet Venäjällä	36 kpl	Toteutuneet 35 kpl
Delegoidut hankkeet Suomessa	13 kpl	Toteutuneet 10 kpl
Yhteensä	49 kpl	Toteutuneet 45 kpl

Tiedotustoiminta

Jäsentiedotteet	4 kpl
Uutiskirjeen (1/pv) tilaajat	196 kpl
Facebook-tykkäykset	795 kpl

Toiminnallinen tehokkuus

Valtionavustukset	
- toiminta-avustus	85.000 €
- yhteistyöhankkeet Venäjällä	50.000 €
- delegoidut avustukset Suomessa	75.000 €
Muu rahoitus	2.400 €
Yhteensä	212.400 €

Henkilöstö

Henkilötyövuodet, htv	1
Henkilöstömenot, €	63.054 €
Sairauspoissaolot, pv/ht	0/0
Henkilöstökoulutus, kpl/ €	6/0

SUOMALAIS-UGRILAINEN KULTTUURIYHTEISTYÖ VENÄJÄN KANSSA 2020 PROJEKTIAVUSTUKSET SUOMALAISILLE TOIMIJOILLE

13 hanketta, yht. 75.000 €

I Suomalais-ugrilaisten kansojen kulttuurien ylläpito ja kehittäminen monikulttuurisessa yhteiskunnassa (30.700 €)

1. Musiikkiyhdistys pro Sommelo:

Suomalais-ugrilainen kulttuuri Musiikkijuhla Sommelossa teemana kesällä 2020 (peruuntunut) 5.900 €

2. Teatteriyhdistys RUSKAensemble : *Vella (peruuntunut)* 5.900 €

3. EMO Foundations / Kohta: *Ismail Jefimov's Retrospective at Kohta (peruuntunut)* 5.900 €

4. Karjalainen Nuorisoliitto ry: *Kahden puolen rajaa – karjalaisen perinnekulttuurin kehittämishanke Suomen ja Petroskoin välillä 2020-2021* 2.000 €

5. Seurasaarisäätiö: *Seurasaari Soi! 2020* 9.000 €

6. Vienan reitti: *Kulttuuriyhteistyön polku Vienan reitillä* 2.000 €

II Suomalais-ugrilaisten kansojen kielten ylläpito ja kehittäminen (16.000 €)

7. Arctic Centre, University of Lapland: *Tundra Nenets lakhanako from the Myskamenskaja tundra (Yamal)* 4.000 €

8. Saamelaisalueen koulutuskeskus: *Uudet menetelmät äidinkielen opetuksen kehittämisessä* 12.000 €

III Kansalaisjärjestöjen tekemän suomalais-ugrilaisen kulttuurialan yhteistyön kehittäminen (28.300 €)

9. Kalevalaisten Naisten Liitto: *Naiset luonnon asialla suomalais-ugrilaisten naisjärjestöjen yhteistyö 2020 (peruuntunut)* 2.500 €

10. Pohjanmaa-Karjala: *Karjalan kielisen kielikylpytoiminnan kehittäminen ja päivitys, tutustumismatka Vaasaan ja seminaari* 3.000 €

11. Suomi-Venäjä-Seura: *Suomalais-ugrilaisten kansojen konsultaatiokomitean jäsenmaksu ja sen työhön suomalaisten osallistumisesta aiheutuviin kuluihin* 11.000 €

12. Suomen Muinaismuistosäätiö: *Suomalais-ugrilainen pronssikauden keramiikka Baltiassa ja Etelä-Venäjällä* 5.900 €

13. Suomi-Venäjä-Seura: *Sugrifest 2020* 5.900 €

SUOMALAIS-UGRILAINEN KULTTUURIYHTEISTYÖ VENÄJÄN KANSSA 2020 PROJEKTIAVUSTUKSET VENÄJÄN SUOMALAIS-UGRILAISILLE TOIMIJOILLE

36 hanketta, yht. 50.000 €

1. Suomalais-ugrilaisten kansojen kulttuurien tukeminen ja kehittäminen monikulttuurisessa yhteiskunnassa (7.900 €)

- 1. Marin nuorisoteatteri, Mari:** Kiertue pienissä kylissä ja etenkin Itä-Marissa
- 2. Komi gor -tv-yhtiö, Komi:** Ohjelmasarja BAT (Isä)
- 3. Telesem Komi -tv-yhtiö, Komi:** Dokumenttielokuva Sizim nia (Seitsemän lehtikuusta)
- 4. Karsašurin kylän kulttuuritalo, Udmurtia:** CD udmurttilaisista lauluista ja konsertteja levyn julkaisun yhteydessä
- 5. Šarkanin alueen kulttuuritalo, Udmurtia:** Elektroninen katalogi
- 6. Udmurtian yliopisto, Udmurtia:** Musiikkiesitys lapsille "Udmurtia kämmenellä"

2. Suomalais-ugrilaisten kansojen kielten tukeminen ja kehittäminen (24.900€)

- 7. Mordvan yliopiston kansallinen instituutti, Mordva:** Mokšan länsimurteet: digitointi, ennallistaminen, koodaus
- 8. Kugarnja-lehti, Mari:** Runokokoelma toim. Albert Vasiljev: Luštaš velatme godym!
- 9. Marij El -lehti, Mari:** kolme julkaisua
- 10. Marin kirjailijaliitto, Mari:** Satukokoelma lapsille Kuze ryvyzh meranym onдалen? (Kuinka kettu huijasi jänistä?)
- 11. Marin kirjankustantamo, Mari:** Julkaisu (niittymari) Gani Gadiatov: Tševeryn! (Näkemiin!)
- 12. Ošmes-kehti, Baškortostan:** Lehtitilaukset Lue omaa sanomalehteä!
- 13. Tšolman-lehti, Baškortostan:** Lehtitilaukset Tšolman - kansallisten kulttuuriarvojen ja marin kiel. ylläpitäjä
- 14. Ju. A. Spiridonoville nimetty Komin tasavallan päämiehen taiteiden lukio, Komi:** Hanke Goradzul. Avoimet horisontit
- 15. Kielen kehittämiskeskus Äidinkieli, Komi:** Izvatas-tietoportaalien luominen ja käynnistäminen
- 16. Komin tasavallan kansojen ystävyyden talo, Komi:** Hanke Komin maantiede on-line
- 17. Komin tasavallan S. Ja. Maršakille nimetty kansallinen lastenkirjasto, Komi:** Menam mojd ("Minun satuni") - lasten kominkielinen kirjallisuusalbumi
- 18. Hajdarovien perhe, Udmurtia:** lasten runokirja Tšibori byzho atas (Kirjavapyrstöinen kukko)

19. **Jumšan Gur-yhdistys, Udmurtia:** "Eteläisten udmurttien laulut" -kokoelman julkaisu
20. **Keneš-lehti, Udmurtia:** Keneš-lehden virtuaalinen (elektroninen) museo
21. **Kizili-lastenlehti, Udmurtia:** Teemanumero Udmurttilaiset ja Udmurtian tasavalta
22. **Udmurtian valtionyliopisto, Udmurtia:** Elektroninen oppikirja "Udmurtin kielen syntaksi koulussa"
23. **Vordskem kyl -lehti, Udmurtia:** Kirja Vordskem kyl
24. **Zetšbur!-lehti, Udmurtia:** Artikkelisarja Mynam udmurt kökye (Udmurttilainen kehtoni)
25. **Kansantaiteen talo, Hanti-Mansia:** Karhunpeijaislauluja
26. **Toiminimi Tšebonenko Nikolaj Aleksandrovič, Hanti-Mansia:** Mansin kielen verkkokurssi
- 3. Suomalais-ugrilaisen kulttuuriyhteistyön kehittäminen, jota toteuttavat kans.järjestöt (17.200 €)**
27. **Petroskoin yliopisto, Karjala:** Pagina paginou löydäy (peruuntunut)
28. **Mordvan yliopisto, Mordva:** Volgan alueen toponymisen järjestelmän etnolingvistinen tutkimus
29. **Jamde lij -nuorisolehti, Mari:** Minikurssit Nuoret journalistit
30. **Nuorison aloiteryhmä, Mari:** Nuorten kulttuuri- ja koulutusfoorumi "Kravets 2020"
31. **Tieteellisten ja sosiaalisten aloitteiden keskus, Mari:** Viron, Liivin, Latvian, Valkovenäjän ja Ukrainan pronssi- ja varhaisen rautakauden suomensukuisten heimojen tekstiilikeramiikka
32. **Vijar-yhdistys, Mari:** Kirjallisuuspaja nuorille
33. **Sykytkarin yliopisto, Komi:** Kääntäjäkoulu
34. **Venäjän Federaation suomalais-ugrilainen kulttuurikeskus, Komi:** Julkaisu
35. **Jugran valtiollinen kirjasto, Hanti-Mansia:** Työpaja sarjakuvien ja muiden graafisten tarinoiden luomiseen sarjakuvakeskuksessa "Paperipöllö"
36. **Surgutin valt.yo, Hanti-Mansia:** Jatko-koulutusohjelma Hantin kielen Surgutin murteen leksikaaliset ja kieliopilliset piirteet